EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.12.2020
SWD(2020) 349 final

Akt o digitálních službách

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o jednotném trhu digitálních služeb (akt o digitálních službách) a o změně směrnice 2000/31/ES

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Souhrnný přehled

Posouzení dopadů aktu o digitálních službách

A. Potřeba opatření

V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?

Za posledních dvacet let změnily digitální služby ekonomiku i celou společnost v EU, zejména pak vznik online platforem. Tato iniciativa vychází z připojeného hodnocení směrnice o elektronickém obchodu z roku 2000. Z něj vyplývá, že základní principy směrnice platí i nadále, avšak některá konkrétní ustanovení je nutné aktualizovat s ohledem na specifické výzvy, které se objevují v souvislosti s online zprostředkovateli a online platformami. V tomto ohledu analyzuje tato zpráva o posouzení dopadů tři hlavní problémy a jejich příčiny.

Za prvé, občanům na internetu hrozí stále větší riziko a újma – od rostoucí protiprávní činnosti po ohrožení jejich základních práv a další možné společenské újmy. Tyto problémy jsou rozšířené v celém online ekosystému, nejzávažnější dopady však mají v případě velkých online platforem, a to vzhledem k jejich dosahu.

Za druhé, širší dohled na online platformami je v EU z velké části nekoordinovaný a neúčinný, a to navzdory systémovému významu těchto služeb. Omezený rámec správní spolupráce zavedený směrnicí o elektronickém obchodu za účelem řešení přeshraničních otázek je příliš obecný a nejednotně používaný v jednotlivých členských státech.

Za třetí, členské státy začaly digitální služby regulovat na vnitrostátní úrovni, což vytváří nové překážky na vnitřním trhu. To vede ke konkurenční výhodě pro velké zavedené platformy a digitální služby.

Čeho by mělo být dosaženo?

Obecným cílem je zajistit řádné fungování jednotného trhu, zejména poskytování přeshraničních služeb online zprostředkovatelů. Specifické cíle jsou zaměřeny na i) zachování bezpečného online prostředí, ii) zlepšení podmínek pro inovativní přeshraniční digitální služby, iii) posílení postavení uživatelů a ochranu jejich základních práv online a iv) zavedení účinného dohledu nad digitálními službami a spolupráce mezi příslušnými orgány.

Jaká je přidaná hodnota opatření na úrovni EU (subsidiarita)?

Dostupnost obsahu a služeb na internetu je ze své podstaty přeshraniční. Existence souběžných a navzájem odlišných předpisů v různých členských státech ztěžuje poskytování zprostředkovatelských služeb v EU a neumožňuje účinně zajistit evropským občanům bezpečnost a ochranu. Zavedení opatření na úrovni EU by omezilo právní roztříštěnost a náklady na dodržování předpisů, zvýšilo právní jistotu, zajistilo stejnou ochranu občanům a rovné podmínky podnikům, posílilo integritu jednotného trhu a umožnilo účinný přeshraniční dohled. Žádný členský stát nemůže tyto otázky vyřešit samostatně.

B. Řešení

Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout?

Kromě základního scénáře byly podrobně posuzovány tři možnosti:

1. Omezená opatření proti protiprávní činnosti, která by stanovila procesní povinnosti pro online platformy potírat protiprávní činnost za účelem ochrany základních práv uživatelů a zajištění transparentnosti. Zesílené mechanismy spolupráce umožňující orgánům řešit přeshraniční otázky pomocí digitálního clearingového systému.

2. Plně harmonizovaná opatření, jež budou stimulovat kroky ze strany poskytovatelů služeb, zlepší transparentnost a zaměří se na širší soubor nově vznikajících rizik prostřednictvím posílení postavení uživatelů. Mechanismus vymáhání a spolupráce posílený prostřednictvím harmonizovaných podmínek pro správní předpisy a jmenování ústředního koordinátora v každém členském státě.

3. Asymetrická opatření s přísnějšími povinnostmi pro velké online platformy, další vyjasnění režimu odpovědnosti pro online zprostředkovatele a správa na úrovni EU s posílením dohledu a vymáhání. Toto je upřednostňovaná možnost.

Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?

Rozsáhlé konzultace se zúčastněnými stranami ukazují na široký konsenzus ohledně opatření na úrovni

EU, zejména prostřednictvím posíleného celounijního rámce, při současném zachování základních principů uvedených ve směrnici o elektronickém obchodu. Celkově existuje široká podpora ze strany online zprostředkovatelů, podniků a občanské společnosti pro harmonizaci postupů nahlašování a reakce v celé EU. Online zprostředkovatelé volají po jasném rámci pro přijímání dobrovolných opatření proti protiprávnímu obsahu v dobré víře a s právní jistotou. Opatření pro transparentnost také široce podporují podniky i občanská společnost; ta se také zaměřuje na doporučující algoritmy. Některé obchodní organizace a začínající podniky vyzývají k zavedení asymetrických pravidel. Pro členské státy je klíčové zlepšení spolupráce mezi orgány v členských státech a význam sdílení údajů s veřejnými orgány. Organizace občanské společnosti a některé podniky a vnitrostátní orgány volají po dohledu na úrovni EU. Možnost, která se podobá upřednostňované možnosti dle zprávy o posouzení dopadů, celkově podporují i tři různé návrhy zpráv Evropského parlamentu z vlastního podnětu.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Lze očekávat pozitivní dopady na jednotný trh a hospodářskou soutěž, které podle odhadů povedou ke zvýšení přeshraničního digitálního obchodování o 1–1,8 %. Asymetrická pravidla zajistí podporu menších začínajících podniků, konkurence, inovací a investic do digitálních služeb a zároveň budou zaměřena na specifická rizika hrozící prostřednictvím velkých platforem. Zlepší se transparentnost a bezpečnost na internetu a rovněž ochrana základních práv. Zesílená spolupráce mezi členskými státy a správa na úrovni EU povedou k lepšímu vymáhání dodržování pravidel a přinesou modernizovaný systém dohledu nad digitálními službami.

Jaké jsou náklady upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Přímé náklady jsou úměrné velikosti a dosahu poskytovatele služeb. Službám by také vznikly okrajové náklady na technické provedení a údržbu. Náklady související s požadavky na informace budou v porovnání se základním scénářem nižší. Nejvýznamnější náklady budou omezeny na velké online platformy.

Jaké budou dopady na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?

Aktualizovaná a jednotná pravidla pomohou malým a středním podnikům, aby mohly působit na celém jednotném trhu, a pomohou také rozvíjejícím se a inovativním podnikům. Posouzení dopadů ukazuje, že náklady ušetří také malé a střední podniky, které mohou být nuceny zabývat se protiprávním obsahem. Na mikropodniky a malé podniky by se však nevztahovaly povinnosti uložené online platformám a tyto podniky by rovněž byly osvobozeny od rozsáhlých povinností předkládání zpráv.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Odhadujeme významný pokles nákladů, které přináší stávající neefektivní uspořádání spolupráce orgánů. Různé dodatečné náklady posíleného mechanismu spolupráce by byly hrazeny na úrovni EU.

Očekávají se jiné významné dopady?

Hlavní dopad upřednostňované možnosti souvisí s ochranou práv a zájmů spotřebitelů a podniků a s ochranou základních práv na internetu.

Proporcionalita?

Upřednostňovaná možnost by splňovala cíle iniciativy, aniž by překračovala rámec toho, co je nutné k řešení zjištěných problémů. Nejednotný přístup členských států nemůže zajistit odpovídající úroveň ochrany občanům v Unii a dohled nad službami by byl i nadále nekonzistentní.

D. Návazný postup

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Zavedení systému shromažďování údajů a monitorování je samo o sobě jedním z klíčových cílových dopadů upřednostňované možnosti. To zahrnuje jak lepší schopnost monitorovat fungování spolupráce mezi orgány členských států, tak dohled nad digitálními službami.

Přezkum by se měl uskutečnit pět let po vstupu v platnost, avšak pravidelné zprávy budou součástí samotného systému dohledu.